

АДАБИЁТИ ва САНЪАТИ

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА

1956 йил 4 январдан нашр этила бошлаган

• 20 феврал, № 8 (3444) •

ИСЛОМ КАРИМОВГА УКРАИНАНИНГ ОЛИЙ НИШОНИ ТОПШИРИЛДИ

КИЕВ. 18 феврал. Ўзбекистон Республикаси Президенти Исрол Каримов бугун расмий ташрифи билан Киевга келди. Ўзбекистон Республикаси ва Украина Республикаси Давлат байроқлари билан безатилган «Бориспол» аэропортида давлатимиз раҳбарини Украина Республикаси Бош вазири В. Пустовойтенко ва бошқа расмий кишилар кутиб олди. Миллий либосдаги кизлар юксак мартабали мухтарам

хурмат-эҳтиром рамзи — нон ва туз тутдилар. Украина пойтахтининг мухташам Мариинск саройида Президент Исрол Каримовга Украина Республикаси Президенти Леонид Кучма пешвоз чиқди. Олий мартабали мухтарам расмий кутиб олиш маросими бўлди. Фахрий қорувул саф тортди. Ўзбекистон ва Украина Давлат маҳиялари яндратди. Икки мамлакат Президентлари — И. Каримов ва Л. Кучманинг яккама

якка суҳбати бўлиб ўтди. Мулоқот чоғида мамлакатларимиз уртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Яқинда Исрол Каримов Украина ва Ўзбекистон уртасидаги давлатлараро муносабатларни ривожлантириш ҳамда мамлакатларимиз халқлари уртасидаги дўстликни мустаҳкамлашдаги улкан шахсий хизматлари учун Украинанинг биринчи даражали

Ярослав Мудрий ордени билан тақдирланган эди. Шу кун Президент Леонид Кучма Украинанинг мазкур Олий нишонини мамлакатимиз раҳбарига тантанали равишда топширди. Украина Президенти Леонид Кучма Ўзбекистон ва Украина халқлари уртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш, икки томонлама давлатлараро муносабатларни ривожлантиришдаги улкан хизматлари ҳамда тинчлик ва барқарорликни

сақлаш ишига қўшган салмоқли ҳиссаси учун Ватанимизнинг «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотланган эди. Президент Исрол Каримов мазкур нишонни Украина Президентига тантанали равишда топширди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Исрол Каримовнинг Украинага расмий ташрифи давом этмоқда.

Аҳмад ХУЖА (Ўза)

Кўнгил суҳбат истар, чой бир баҳона... С. МАҲҚАМОВ суратга олган

6-бет

НАВРЎЗ ТАРАДДУДИ

Вазирлар Маҳкамасида анъанавий Наврўз умумхалқ байрами ва «Алломиш» дostonи яратилганлигининг 1000 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий кўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлиси Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи уринбосари, мазкур кўмиталар раиси Исмоил Жўрабеков оlib борди.

Айни кунларда бугун мамлакатимизда Наврўз байрамига тайёргарлик ишлари бормоқда. Халқимизнинг гузал баҳорий байрами бўлиб қолган бу шодийнани хар йилгидек юксак уюшқоқлик, меҳнаткашларнинг кенг иштирокида ўтказиш юзасидан тадбир-чоралар белгиланмоқда.

Хар гапидек, пойтахтимиздаги бош саҳнадан ташқари шахримизнинг яна еттита майдонида, барча туманларида, вилоят марказларида байрам сайрлари ўтказилади. Бу йил танikli санъаткорлар билан

бирга оилавий ансамбллар, фольклор-этнографик дасталарнинг ҳам фаол иштироки кузда тутилмоқда.

Олиб борилаётган катта тайёргарлик ишлари туғрисида Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари Ш.Жалилов, тадбир бош режиссери Р.Ҳамидов, сценарий муаллифи Абдулла Орипов, «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмаси Бош директори А.Назаровларнинг ахборотлари тингланди. Қорақалпоғистон Республикасида ва вилоятларда умумхалқ байрами муносабати билан олиб борилаётган ишлар муҳокама этилди.

Мажлисада «Алломиш» дostonи яратилганлигининг 1000 йиллигини нишонлашга тайёргарлигининг бо-риши ҳам кўриб чиқилди. Ўзбекистон Фанлар ака-

демиясининг президенти Т.Жўраев, Алишер Навоий номидаги Адабиёт институти директори Т.Мирзаев, республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Ш.Темиров, «Наврўз» хайрия жамғармаси раҳбари Д.Ўқубов ва бошқалар байрамни намунали ўтказиш билан боғлиқ таклифлар билдирдилар.

Игиллишида муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли мутасадди ташкилотларга аниқ топшириқ ва вазифалар берилди.

Мажлисада Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Ўткир Раҳматов, Владимир Норов, Бош вазир ўринбосари Алишер Азизхўжаев, Мираброр Усмонов, Рустам Юнусов, Комижон Раҳимов, Тошкент шаҳар ҳокими Қозим Тулаганов қатнашди.

2-бет

РЕСПУБЛИКА БАДИЙ ЖАМОАЛАРИНИНГ «НАВРЎЗ — 98» КҮРИК-ТАНЛОВИ

«Наврўз» умумхалқ тантаналарида иштирок этилган бадий жамоаларнинг кўрик-танлови Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, «Наврўз» халқаро хайрия жамғармаси томонидан ўтказилди. Танловда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги бадий жамоалар, яхшироқ ижрочилар, оилавий ансамбллар иштирок этидилар.

КҮРИК-ТАНЛОВНИНГ МАҚСАДИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

Кўрик-танловнинг мақсади ўзбек халқининг қадимий урф-одатлари, маросимлари ва анъаналарини қайта тиклаш, хар бир вилоятнинг ўзига хос бўлган маросимларини намойиш этиш, шунингдек, вилоятлардаги иқтидорли ижрочиларни излаб топиш ва уларнинг иходини янада юқори босқичга кўтаришдан иборат.

КҮРИК-ТАНЛОВНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ ВА ШАРТЛАРИ.

«Наврўз» тантаналари учун тайёрланган дастурлар юксак бадий талабларга жавоб бериши, байрам моҳиятини мумтоз ва замонавий санъатимиз ютуқларидан фойдаланган ҳолда очиб, шунингдек, унда халқ анъаналари, урф-одатлари, ўйинлари, лапарлари, термалари ҳамда айтишувларига кенг ўрин берилиши, маҳорат билан яратилган мусиқа ва моҳир ижрочиликка мутаносиблик бўлишини таъмин этишлари керак. Танловга тасвир этилаётган бадий дастурнинг давомийлиги 3–5 дақиқа атрофида бўлиб, матни 2–3 саҳифадан ошмаслиги, бадий жиҳатдан пишиқ, пухта режиссурага асослаб тайёрланган бўлиши шарт. Танловда иштироқчиларнинг ёши чекланмайди. Дастур 21 март кунини Алишер Навоий но-

мидаги миллий Богда ўтадиган «Наврўз» умумхалқ байрамига бағишланган томоша доирасида иштирок этиш учун тасвир этилади.

КҮРИК-ТАНЛОВ 1998 ЙИЛНИНГ 15 МАРТИГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

ГОЛИБЛАР УЧУН МУКОФОТЛАР:

— Халқ анъаналари, ўйинлари, урф-одатлари, лапарлари, термалари, айтишувлар асосида тузилган дастур шартларининг юксак ижроси учун: битта мукофот — 500 (беш юз) миң сўм.

— Маҳорат билан ёзилган матнга муносиб мусиқа ва яхши ижрочилик билан уюлган бадий пишиқ-пухта режиссурага асосланган мавзули дастур учун: битта мукофот — 500 (беш юз) миң сўм.

— Умумхалқ байрами моҳиятини мумтоз ва замонавий санъатимиз ютуқларидан фойдаланган ҳолда очиб, унинг республикамиз халқлари ҳаётида тутган ўрни, Ватанга, она-ерга, инсонларнинг бир-бирларига меҳр-муҳаббат уйғотиши янги шакл ва услубларда очиб берганлиги учун: битта мукофот — 500 (беш юз) миң сўм.

— Оилавий жамоалар ўз дастурларида юксак бадийликка, мазмундорликка эришганликлари, оилавий анъаналар, миллий урф-одатлар ва қадриятларини тиклашга қаратилган мавзуларини кенг тарғиб этганликлари, оилани маънавий-ахлоқий жиҳатдан мустаҳкамлашда қўшиқчилик ва рақс санъатининг аҳамиятини тарғиб қилганликлари учун: махсус мукофот — «Тикон» енгили автомобили (голиб оилавий жамоа учун).

Дастурлар куйидаги манзилга йўлланади:
Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30. Маданият ишлари вазирлиги.
Телефонлар: 144-63-73, 144-63-63.

ХАЛҚАРО ЖАМҒАРМА СОВРИНДОРАЛРИ

Кўтлаймиш!

Заҳириддин Муҳаммад Бобур номидаги халқаро жамғарма раёсати қарорига биноан улғу ватандошимиз ҳаёти ва иходини ўрганиш, тарғиб ва ташвиқ қилишдаги катта хизматлари учун куйидагиларга жамғарма мукофотлари топширилди:

- ИЛМИЙ ФАОЛИЯТ СОҲАСИДА:**
- Ўзбекистон Фанлар академиясининг муҳбир аззоси Сабоҳат АЗИМЖОНОВАга — Бобур иходини ўрганишга доир илмий ишлари учун;
 - Профессорлар Ғайбуллоҳ ас-САЛОМ ва Незматуллоҳ ОТАХОНГА — «Жаҳонгашта «Бобурнома» китоби учун;
 - Профессор Эйже МАНОҒА — «Бобурнома»нинг япон тилидаги илмий-танқидий матни наشري учун (Япония);
 - Олима Шафихахоним ЕРКИНГА — Бобур девонининг Қобулда чоп этилган илмий-танқидий матни наشري учун (Афғонистон);

- АДАБИЁТ ВА САНЪАТ СОҲАСИДА:**
- Езувчи Пиримқул ҚОДИРОВГА — «Авлодлар довони» романининг 1997 йилги янги наشري учун;
 - Режиссёр Мақсуд ЮНУСОВГА — «Бобур» кўп қисмли видеофильми учун;
 - Актер Муҳаммадали АБДУҚУДУЗОВГА — «Бобур» кўп қисмли видеофильмидаги Бобур роли учун;
 - Хонанда Маъмуржон ТУХТАСИНОВГА — «Бобур» кўп қисмли видеофильмидаги қўшиқлар туркуми учун;
 - Езувчи Хайридин СУЛТОНГА — «Бобурнинг тушлари» китоби учун;

- ТАСВИРИЙ САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДА:**
- Лойиҳачи Раҳимжон АЗИМОВГА — Андижондаги Бобур боғи ва меъморий мажмуини лойиҳалаштириш ишлари учун;
 - Меъмор Муҳаммаджон МИРЗАЕВГА — Андижондаги Бобур қадамжолари мажмуини барпо этишдаги иштироки учун;
 - Бинокор уста Мажджон ТУРСУНОВГА — Андижондаги Бобур уй-музейини барпо этишдаги иштироки учун;
 - Ҳайкалтарош Раҳим МИРТОҶИЕВГА — Андижон шаҳри марказидаги Бобур Мирзо ҳайкали учун.

АСРИМИЗНИНГ СЎНГГИ ОҚ ОЛИМПИДАСИ

Спорт — тинчлик элчиси. У элларни, дилларни бирлаштирадиган қудратли куч. Хозирга қадар Халқаро ва китъалар миқёсида ўтказилган барча мусобақалар, турфа хил учрашувлар фикримизнинг яққол исботи бўлиб хизмат қилади. Шу маънода, сўнги кунларда бугун жаҳон оммасининг диққат-эътибори «кунчиқар юрт» Япониянинг Нагано шаҳрида ўтаётган асримизнинг энг сўнги оқ олимпиадаси — XVIII қишки Олимпиада уйинларига қаратилганлиги бежиз эмас, албатта.

ташкиллаштириш ва ўтказиш учун 10 миллиард Америка доллари миқдорига сарф-харажат қилинди. Бу олимпиада уйинлари учун рекорд натижа ҳисобланади. Оқ олимпиада ўтказиладиган мусобақалар турларининг сони буйича ҳам энг баланд чўққини забт этди. Нагано-98 беллашувлар дастурига тагин 3та спорт тури — керлинг, сноуборд ва аёллар хоккейи қўшилди.

Айни кунларда Нагано ҳаяжонли учрашувлар ҳарорати ила энг кизгин дамлари уз бошидан кечираётди. Олимпиаданинг биринчи олтин медали россиялик 27 ёшли чангичи Олга Даниловага насиб этган бўлса, аксар медаллар шодасига эса олдиндан башорат қилганларидек, Россия, Германия, Норвегия спортчилари асосий даввогарлик қилишмоқда. Зеро, Наганога энг кўп спортчилар айнан шу мамлакатлардан ташрифи буюришган.

Жаҳонга юз тутаётган Ватанимиз шарафини эса бешта моҳир спортчимиз ҳимоя қилишмоқда. Улар спортнинг уч тури буйича уз омадларини синоаб қормоқдалар. Ватандошларимиз қандай натижа курсатишларидан қатъий назар, Оқ олимпиадада Ўзбекистонимизнинг байроғи қилпиратгани, бу ерда республикамиз кунни ўтказиладигани биз учун қатъи шарафдир.

О. КАМОЛ

«САНАМАЙ САККИЗ» ДЭМАЙЛИК...

БУГУНГИ «ЎТГАН КУНЛАР»

Қумшубиб роллда Шаҳризода Дилмурод кизи

Яқин кунларда «Ўзбекино» давлат акционерлик компанияси ҳамда «Ўзбекфилм» студияси иходий жамоаси улғу адиб Абдулла Қодирийнинг барча учун севимли бўлган «Ўтган кунлар» романи асосида янгича талқинда суратга олинган икки қисмли, рангли бадий фильми томошабинлар эътиборига ҳавола этилади. Шу муносабат билан фильм режиссёри, сценарий муаллифларидан бири, танikli кино устаси Мелс Абзаловга бир неча савол билан муносабат қилдик.

Мелс ака, фильми яратиш гоёси қандай туғилди?

— «Ўтган кунлар» романи асосида фильм ўн йиллик ораум эди. Анчадан буён мени безовта қилиб келаётган ораум ушладди. Фильмга баҳо бериш, албатта, томошабинга ҳавола.

Шуни айтиб ўтиш кераки, мазкур фильми аввалгисига таққослаш ниятида яратадим. Раҳматли Йўлдош ака Абзалов суратга олган фильмга, мана, уттиз йил бўлибди. Бу вақт ичида янги авлод воғна етди, жамиятимизда қанчадан-қанча ўзгаришлар руй берди, мустақилликка эришдик. Хар бир янги авлод мумтоз асарларини янгича мутлолаш қилибди, ўзига тасаввур этади. Шу боис иходий гуруҳимиз билан биргаликда бу катта, масъулиятли ишга қўл урдик. Истиқлолимиз шарофати билан

Абдулла Қодирий орзу қилган жамиятда яшавиями. Ўзбек халқининг тарихи, орзу-умидлари ақс этган шох асар — «Ўтган кунлар»ни кинога кўчириш халқимиз олдидаги бурчимиз, деб билидик. Бу хайрли ишимизни амалга оширишга кенг иходий яратиб берган ҳўқумиятимизга миннатдорчилик билдирамиз.

— Шу пайтгача Сиз асосан комедия жанрида фильмлар яратдингиз. Тарихий мавзу Сиз учун янги бир олам...

— «Ўтган кунлар» мавзусига кино иходкори сифатида анчадан бери тайёрланган келардим. Авл, унинг тақдири, руҳий олами, қувонч ва армонлари иходимнинг етаки мавзусидир. Шу боис аввалги филларимнинг деярли барчаси «Ўтган кунлар»га пойдевор бўлди, десам муболага бўлмас. «Армон» деб ном олган тарихий филлим эса бўлгуси катта иходнинг дубонасидир.

Тўғри, мазкур фильмда мумтоз асарни тулинига ифода эта олдик, деб айтолмайман. Чўнки Қодирийнинг қалб олами, тафаккур дунёси бетакор, бепоёнлик. «Ўтган кунлар»га келгуси авлод иходкорлари қайта-қайта муносабат этади ва хар сафар бу шох асарнинг янги-янги қирралари очилаверади.

Давоми бешинчи бетда

ТАШААБ ЮБОРИАГАН ЯШИК ҚИССАСИ

Дорифундула талабалик йилларим, ўқиш туғанадан кейин яна бир неча йил турфа хил хонадонларда бола-чака билан ихарада турганмиз. «Алоқа» бекатидаги «Кўш» кўчасида каттагон бир бог бўларди. Ихарачилик ҳаётим худди шу богдан бошланган. Учинчи курсда «Семон кўр-зиладиган уй, эгалари шарч чеккасида жой олиб қўчиб кетишган. Бор-йўғи битта хона, аммо кўнгинга. Тўпна-тузуқ яшаб турганимизда шу ердан метро ўтадиган бўлиб қолди. Пахта теримидан қайтиб келсак, бузиб, теп-текис қилиб кетишибди. Қўшинлар ҳай-хайлашиб ул-булларимизни олиб қолишган экан, «Қурвақобода» мавзёсидан топдик. Кейин шу жойдаги

ховлилардан бирига кучиб ўтдик. Бу янги ховлидан ҳам бизга битта хона тегди. Аммо айвони бор, ёзда ўтириб ишласа бўлади.

Худди шу ховлида фарзандларим туғилди. Ихарада турганимизни қаёқдан билишин, худди узларининг уйларидай, яраба-яшаба катта бўлишибди. Вақти келиб бизнинг пешонага ҳам уй битганида, «Ўзимизнинг уйимиз яхши эди», дея харҳаша қилишганини ҳамон эслаб юрамиз.

Уқиш туғаб, ўшалар газета-сида муҳбир бўлиб ишлаб бошладим. Маъшидан орттирик аста-секин рузгорни бутлаيمиз. Қозон-товоқ, тоғора, пақир дегандай... Бир кунни кўнамиз бошидаги озиқ-овқат магазинга кирсам, битта бўш яшик турибди. Жуда чиройли. Хинд чойи-

дана бушаган яшик экан. Чеккаларига рангли омишқол темир туғука қадалган. Дўқончадан илтимос қилиб, уч сўмга сотиб олдим. Икки сўмга кўнмай туриб олди. Уйга олиб келиб хонанинг бир чеккасини ордик қийимлари турадиган идиш қилиб қўйдик. Ундан кейин рузгорга унча керак бўлмайдиган нарсалар омиборига айланди.

Ижарачиликнинг учинчи йили уй беришди. «Аския бозори» чорраҳасидаги қўп қаватли уйга кучиб кетдик. Чой яшик ҳам биз билан келди. Балқонда хизматини яна қанча давом эттирдик. Охири чок-чокидан сўкилиб муллоқко яроксини бўлиб қолди.

Бир кунни эрталаб аста олиб чиқиб охлат туқиқладиган жойнинг — бир чеккасига қўйдим. Қайтиб кириб, нонушта қилдим-да, ишга жўнадим. Пастга тушиб энди хизмат машинасига ўтираватганим, кўзим менга... шундоқ тикилиб турган чой яшикка тушиб қолди. Мунгайиб, «хе, энди

М. АХМАДЖОНОВ

Халима ХУДОЙБЕРДИЕВА, Ўзбекистон халқ шоири

МЕНИ КЎККА ПЮРПА У ИЛОХИЙ УН

ВАТАН

Бошпанамми, бош панохим, Кўёш, моҳим манимсан.

Номозшомгул, хонгулларим Упади ўнгиримни.

Тўнсам офтобинг иситиб, Тўнсам сувинг жилдирар.

Шу қушчалар орасинда Мен беш гўдақ ўстирдим.

Бир кун тугаб ўлан, айтим, Олсам қаро ерга йўл.

Ватан! Шунда оналинг Ногоҳ чуқур туйгайсан.

НАҚШБАНДГА БОРИБ КЕЛГАНИМДАН СЎНГ...

Кўнглим бошдан оёқ оҳорли кийди, Қай ишга уринсам ишим келар ўнг.

Билмам, қайга кетди кўнглимдаги дод, Умровин кўтарар суриган дил—от.

Бир боғдай буржларим ҳамалга кирди, Кўнглим капалакка бўйинса бирдир.

Қилдай кўрмай кўйдим филдай ганимни, Унутдим юзтабни йиқилганимни.

Рухим ёлғизлашиб чекарканман оҳ, Тўрт томоним йўлу, тополмасдим роҳ.

МЕНАМ ЎТДАН ЎТГАНМАН...

Туманли йўлдан келдим. Энди тонгга кетаман,

Узлатда узоқ кечдим. Энди шоуга кетаман.

Барорим бир жойдадир. Барорим бир жойдадир,

Умр нима, бир лаҳза. Ўқдай меҳмон камонга,

Эрта..ким билар..балки замоналардан замонга

ҚАСАМ-КИ...

Гарчанд тақдирим каж, лойли, сирпанчик, Бўронли йўллардан келаркан юриб,

Қасам-ки, мазийнинг чирокларини,

Шуъласи, ҳадиги, титроқларини Сезмасам, кўр кўрсам кўнглим қаърини,

Қасам-ки, шеър ёзсам маржондай тизиб, Тўрт турким бир томон кетмас сузиб,

Қасам-ки, қонимда Машраб бор, маҳзун, Мени кўкка тортар у илохий ун.

Эрк келди, Эрк келди, кўнглим найдадир,

ТИЛАК Осмонда офтоб ўлсин, Қўлда майи — ноб ўлсин.

Пирнинг чин пирлигини Қурмаса, айб йўқ, кўриб,

ТИ ҲАҚ Тўртликликлар Бугун гумон менга сингиллик айлар,

Дилни чиркин ҳою-ҳаслардан бўшат, Харом дўсту харом дастлардан бўшат.

Ўтмас пичоқ балки ўткир тиг ўлгай, Бу чоп балки абад синмас миҳ бўлгай.

Уйламанг бозорда хумо ё сор йўқ, Олиб сотарларда ҳар не бор, ор йўқ.

Оллоҳим, даргоҳингга кеч кирганларни Покланмай кўнглида кир, ўч кирганларни

Курбон бермасдан туриб, Куръон талаб зотларни,

Дард чекмасдан дармон деб қичкирганларни кечир.

Базм сўнги. Сўнг хатлар яқинлашмоқда. Сўнгги шавк, шиддатлар яқинлашмоқда.

Нима фарқ бор, дунёда мангуманимни, онийман,

Қаландарлик хирқасин кийдим, бошқасин киймам.

Мухими, куйиб бўлдим, энди қайтадан куймам,

Менам ўтдан ўтганман. Менам Туркистонийман.

Умр нима, бир лаҳза. Ўқдай меҳмон камонга, Бугун майсадай қошу-киприк бўлсам

Эрта..ким билар..балки замоналардан замонга

Жуллайи оламга лайлақор ёғар, Безиён, безаҳму безозор ёғар.

Ул ёғар оппоқ ҳикоят сингари, Одамизотдан ривоят сингари.

Ул ёғар шукру шарофатлар бўлиб, Ерга осмондан шафоатлар бўлиб.

Ул ёғар фарохлар сингари ёғмоқдадир, Оқ арақлар сингари ёғмоқдадир.

Ул ёғар пок хотиротлар сингари, Севгию севиначу ёдлар сингари.

Ул ёғар қонимда Машраб бор, маҳзун, Мени кўкка тортар у илохий ун.

Эрк келди, Эрк келди, кўнглим найдадир,

ТИЛАК Осмонда офтоб ўлсин, Қўлда майи — ноб ўлсин.

Пирнинг чин пирлигини Қурмаса, айб йўқ, кўриб,

ТИ ҲАҚ Тўртликликлар Бугун гумон менга сингиллик айлар,

Дилни чиркин ҳою-ҳаслардан бўшат, Харом дўсту харом дастлардан бўшат.

Ўтмас пичоқ балки ўткир тиг ўлгай, Бу чоп балки абад синмас миҳ бўлгай.

Уйламанг бозорда хумо ё сор йўқ, Олиб сотарларда ҳар не бор, ор йўқ.

Оллоҳим, даргоҳингга кеч кирганларни Покланмай кўнглида кир, ўч кирганларни

Курбон бермасдан туриб, Куръон талаб зотларни,

Дард чекмасдан дармон деб қичкирганларни кечир.

Базм сўнги. Сўнг хатлар яқинлашмоқда. Сўнгги шавк, шиддатлар яқинлашмоқда.

Нима фарқ бор, дунёда мангуманимни, онийман,

Қаландарлик хирқасин кийдим, бошқасин киймам.

Мухими, куйиб бўлдим, энди қайтадан куймам,

Менам ўтдан ўтганман. Менам Туркистонийман.

Умр нима, бир лаҳза. Ўқдай меҳмон камонга, Бугун майсадай қошу-киприк бўлсам

Эрта..ким билар..балки замоналардан замонга

Бирларидан доғлар, озор қолиб,

Ул ёғар оппоқ ҳикоят сингари, Одамизотдан ривоят сингари.

Ул ёғар фарохлар сингари ёғмоқдадир, Оқ арақлар сингари ёғмоқдадир.

Ул ёғар пок хотиротлар сингари, Севгию севиначу ёдлар сингари.

Ул ёғар қонимда Машраб бор, маҳзун, Мени кўкка тортар у илохий ун.

Эрк келди, Эрк келди, кўнглим найдадир,

ТИЛАК Осмонда офтоб ўлсин, Қўлда майи — ноб ўлсин.

Пирнинг чин пирлигини Қурмаса, айб йўқ, кўриб,

ТИ ҲАҚ Тўртликликлар Бугун гумон менга сингиллик айлар,

Дилни чиркин ҳою-ҳаслардан бўшат, Харом дўсту харом дастлардан бўшат.

Ўтмас пичоқ балки ўткир тиг ўлгай, Бу чоп балки абад синмас миҳ бўлгай.

Уйламанг бозорда хумо ё сор йўқ, Олиб сотарларда ҳар не бор, ор йўқ.

Оллоҳим, даргоҳингга кеч кирганларни Покланмай кўнглида кир, ўч кирганларни

Курбон бермасдан туриб, Куръон талаб зотларни,

Дард чекмасдан дармон деб қичкирганларни кечир.

Базм сўнги. Сўнг хатлар яқинлашмоқда. Сўнгги шавк, шиддатлар яқинлашмоқда.

Нима фарқ бор, дунёда мангуманимни, онийман,

Қаландарлик хирқасин кийдим, бошқасин киймам.

Мухими, куйиб бўлдим, энди қайтадан куймам,

Менам ўтдан ўтганман. Менам Туркистонийман.

Умр нима, бир лаҳза. Ўқдай меҳмон камонга, Бугун майсадай қошу-киприк бўлсам

Эрта..ким билар..балки замоналардан замонга

Мен бу қордан қанча ҳислат англадим, Қанча панду қанча ҳикмат тингладим.

Бегараз бесўзу беминнат бўлиб, Жуллайи оламга оқ зийнат бўлиб,

Уйламанг ҳам бир вазият деб буни, Панду ҳикмат ё насихат деб буни.

Мен насихатнинг ўзим муҳтожман, Панду ҳикматнинг ўзим муҳтожман.

Қўна бу чарҳнинг гурунгу гаплари Аслида айтиб бўлингандир бари.

Бўйла даркор сўз такрор бўлгуси, Бўлса ҳам такрор даркор бўлгуси.

Мен бу ваҳж ўз мушқулдан сўйладим, Шикваю шарҳи дилимдан сўйладим.

Қўна бу чарҳнинг гурунгу гаплари Аслида айтиб бўлингандир бари.

Бўйла даркор сўз такрор бўлгуси, Бўлса ҳам такрор даркор бўлгуси.

Мен бу ваҳж ўз мушқулдан сўйладим, Шикваю шарҳи дилимдан сўйладим.

Қўна бу чарҳнинг гурунгу гаплари Аслида айтиб бўлингандир бари.

Бўйла даркор сўз такрор бўлгуси, Бўлса ҳам такрор даркор бўлгуси.

Мен бу ваҳж ўз мушқулдан сўйладим, Шикваю шарҳи дилимдан сўйладим.

Қўна бу чарҳнинг гурунгу гаплари Аслида айтиб бўлингандир бари.

Бўйла даркор сўз такрор бўлгуси, Бўлса ҳам такрор даркор бўлгуси.

Мен бу ваҳж ўз мушқулдан сўйладим, Шикваю шарҳи дилимдан сўйладим.

Қўна бу чарҳнинг гурунгу гаплари Аслида айтиб бўлингандир бари.

Бўйла даркор сўз такрор бўлгуси, Бўлса ҳам такрор даркор бўлгуси.

Мен бу ваҳж ўз мушқулдан сўйладим, Шикваю шарҳи дилимдан сўйладим.

Қўна бу чарҳнинг гурунгу гаплари Аслида айтиб бўлингандир бари.

Сирожиддин САЙИД ЛАЙЛАҚОР ВА ОДАМИЗОТ РИВОЯТИ

Тўрлидир гар рамзу рафторинг сенинг, Уйладингми, қайда асроринг сенинг?

Қайда сендан қолди бир сўқмоқ йўл? Қайда шодлик қолди сендан ё малул?

Ўз саволинга жавобинг қайдадир? Ҳам гуноҳинг, ҳам савобинг қайдадир?

Қайсидадир тўйинг қайси мотаминг, Уйладингми, уйладингми, одами?

Гарчи зурёдинг сенинг лак-лак эрур, Бор-йўғинг бир кеб кетар лайлак эрур.

Ўз дилингда доғларинг қолсин сенинг, Эзгуликдан боғларинг қолсин сенинг.

Қор ёғар, файзу фароғатлар ёғар, Ҳам нафосат, ҳам фасоҳатлар ёғар.

БЎСТОНДАН УЧГАН БУЛБУЛ

даги сувратларга қараб қолдим. — Қани, қизим, бери келинчи, оббо шоира-ей, га-зетда шеърингиз чиқибдими? — дедилар у киши.

— Ҳа, узим эвдим, — дедим гуруримни яширмай. Ташпулат Ҳамид бирдан қаҳқаҳа отиб қулиб юборди-лар. Мириқиб, қуларини тиз-заларига уриб роса қулдилар.

— Бу шеърни мен эвдим, сенинг номингдан, билдингми? Ҳа, баракалла, Сен жуда кўп шеърларни ёвдан биласан, шундайми? Ушаларга бир зехн солгинчи, қофияларни бор, бугинларни бор.

Мана шу меҳрибончилик туфайли мен энди ҳар кун дафтар тўлдирадиган, «шеър» қоралайдиган бўлдим. Биби-ражаб опам менга алоҳида дафтарлар олиб берардилар.

лаштириб, кунглини иситиб, милдираб турган севиначу шамъларини каттол довулардан учирмай олиб ўтганлар сафида Хожайи Бўстоннинг азиз фарзанди Ташпулат Ҳамид ҳам бор эканлар...

... Баҳор ўтиб, иссиқ ез келди. Мен Дурмон ариқ-буйларидан сиргир ўтлатиб юрардим. Ушунда ҳам ўтган-кетганга (бу ариқ буйдан Бўстон бозорига йўловчилар ўтишарди) шеър ўқиб беравериб, номим «муҳбирча» бўлиб қолган эди.

Бухорога, шахри азимга мени — «Муҳбирча»ни ёш муҳбирлар анжуманига олиб кетишди. Усти очик машина тула муҳбирлар. Ташпулат Ҳамид ўзлари ҳам машина кузо-виға чиқиб, мен билан Мунав-вароҳон опани кабинага ўтқа-зишди.

Ташпулат ака жуда хушчақ-чақ одам эканлар: турли лати-фалар, хангомалар айтиб, барчани қулдирар, даврага фойз берардилар. Гоҳ Гафур Гулом овозида наъравор шеърлар ўқирдилар, Бухоро йулларида янтоқзорлар, сак-сувалзорлар гумбураб кет-гандай, явшан тағларидан ин қулиб, туҳум босиб ётган ёз-товуқлар тузиб кетадигандай эди хаелимда.

Эднома

нозик кўнгли бор эди. Ча-манлар, бўстонлар, кумри-лар булбуллар, кийкилар, товусларни яхши курадиган дарвиш феъли бор эди. Бухородаги ҳовлисига то-вуслар, кийкилар сақла-гани ҳам айбга йўйиб, уни-нг юрагига чанг солганлар бўлди.

Халқнинг бошига тушган маломатлар, «узбеклар иши», «пахта иши» деб халқни оёқ ости қилиш, унинг теран ақллари ни маънавий ҳаётини қўри-моғига чакмақ бўлиб туш-ди. Шоирнинг юраги дош бермади: у айна навқорон фаслида — олтишга ет-май туриб илдиғига болта тушган чинордай қулади...

Хожайи Бўстон кучалари-дан ўтсангиз, Катта ариқ буйида, Ташпулат Ҳамид ёшлиги кечган куча боши-да сўлим бир мазийхона бор: у шоир Ташпулат Ҳамид уй-музейи. Сиз унга кирсангиз, ундаги суврат-лар, ҳар бир ашё чинакам маърифатли, чинакам халқ-чил шоир дунёсидан суз-лайди. Ул хонаий музейинг-да улугъ эзувчиларнинг му-наввар чехралари, ноёб дастхатлари, тугалланмаган шеърлар... Ва жингалак сочили, қуларни чақнаб тур-ган, дўстларига жонқаш, элига дардаш унутилмас Шои-р — Ташпулат Ҳамид гумбуралиб шеър ўқиб-гандай. Чала қолган шеър-ларини оққа кучириш учун суҳбҳадада аълоча тўнини елгага ташлаб, иш столига қайта утираётгандай тўла-ди. Катта ариқнинг бутана сувлари, қоратолларда чул-дираган турфа қушлар, аҳён-аҳён сайраб қоладиган чул булбулларининг овозла-рида, Бўстоннинг ялписи ва нозбуй хидли кучаларида Ташпулат Ҳамиднинг уну-тилмас ёди бор.

Илк бор содда қизалоқ-қинанинг номидан шеър битиб, кўнчиликка ошно қилган, «муҳбирча» деб мактаган камтарингина уст-отини яратди, ўнлаб шоиру эзувчиларга устозлик қилди-лар. Вилот газетаси бўш-ҳаррири сифатида адиблар-ни қўллаб-қувватладилар, Тошкент билан вилот адабий муҳити уртасида маънавий кўприк яратдилар.

Ҳеч қачон она қишлоғини унутмади у киши. Тугилган тупроқ меҳри шоирни оҳанра-бодай қорлаб турар, Хожайи Бўстоннинг жийдазор куча-ларини, қайрағоч ва акаслари, қоратоллари соя солган боғ-ларини севишиб, севиб қуялар, сермахсул иждоқор сифатида уқувчиларини доим баҳраманд қилиб турардилар.

Бўстон кучаларида неча бор юраги хуруж қилиб, уни беморхонага олиб кетишгани-ни кўрганлар ҳали-ҳали айтиб юрадилар. Унинг шоир юраги бор эди. Одамларга меҳр ула-шадиган, ҳамдард бўладиган

Мактабимизда Қўркам боқча бор. Яна бу йил биз Қурдик нок, анор. Ёш кўчатларни Яқин дўст билдик. Дарс тамом бўлгач Парваршиш қилдик. Мактаб боғида Барча дўст-иноқ. Келагагимиз Янада порлоқ. Ойдин ХОЖИЕВА, Ўзбекистон халқ шоири

Қор ёғар, файзу фароғатлар ёғар

